

Sectoarele care utilizează intensiv drepturile de proprietate intelectuală și performanța economică în Uniunea Europeană

Raport de analiză la nivel sectorial
octombrie 2016

Proiect comun al Oficiului European de Brevete și al
Oficiului Uniunii Europene pentru Proprietate Intellectuală

Sectoarele care utilizează intensiv drepturile de proprietate intelectuală și performanța economică în Uniunea Europeană

**Raport de analiză la nivel sectorial
octombrie 2016**

Proiect comun al Oficiului European de Brevete și al
Oficiului Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală

Cuvânt înainte

Inovarea este un aspect cheie al strategiei de creștere pentru o perioadă de zece ani „Europa 2020” adoptată de Uniunea Europeană care vizează să creeze o economie mai competitivă cu un grad mai mare de ocupare a forței de muncă. Atingerea acestui obiectiv depinde de o serie de factori diferiți, însă un sistem eficient al drepturilor de proprietate intelectuală (DPI) se numără, fără îndoială, printre cei mai importanți factori, având în vedere capacitatea proprietății intelectuale de a încuraja creativitatea și inovarea în întreaga economie.

Europa are deja o tradiție îndelungată în acest domeniu: statele membre atât ale UE, cât și ale Organizației Europene de Brevete au jucat un rol major în crearea unui sistem modern și echilibrat al DPI care nu doar garantează inovatorilor recompensa cuvenită ci stimulează, de asemenea, o piață competitivă. În contextul actual al unor piețe tot mai globalizate și al economiei cunoașterii, este esențial să se asigure că acest sistem rămâne eficient în aplicarea de noi politici în materie de inovare. Pentru a ne sprijini în această sarcină, este esențial ca toți cei implicați să aibă acces la fapte și cifre exacte. Doar astfel se poate asigura faptul că dezbaterile cu privire la rolul proprietății intelectuale în sprijinirea inovării și creativității se bazează pe dovezi solide.

Ca răspuns la această necesitate clară, Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO) și Oficiul European de Brevete (OEB) și-au reunit forțele în 2013 pentru a efectua un studiu care să cuantifice contribuția adusă la economia UE de sectoarele care utilizează intensiv DPI. Concluziile studiului au arătat că aceste sectoare reprezintă 39 % din producția economică a UE și 26 % din ocuparea forței de muncă în perioada 2008-2010, atestând valoarea proprietății intelectuale pentru economia europeană.

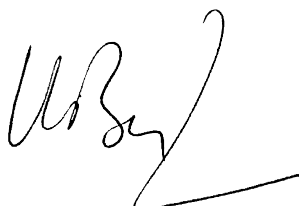
Pentru a garanta valoarea în timp a unui astfel de studiu, atât EUIPO, cât și OEB se angajează să asigure faptul că cele mai recente date și constatări sunt disponibile tuturor persoanelor care prezintă necesitatea de a înțelege valoarea DPI pentru Europa. Prezentul studiu reprezintă, prin urmare, prima actualizare a raportului inițial și acoperă perioada 2011-2013. Există câteva elemente noi semnificative care oferă o imagine de ansamblu substanțial îmbunătățită asupra situației sectoarelor care utilizează DPI în Europa. În primul rând, domeniul de aplicare este mai amplu, pentru a permite includerea evoluțiilor, precum aderarea Croației în 2013 și introducerea în analiză a unui alt drept de proprietate intelectuală, soiurile de plante. În al doilea rând, raportul corelează preocuparea contemporană a factorilor de decizie din Europa și din afara acesteia cu un nou capitol privind importanța economică a tehnologiilor de atenuare a schimbărilor climatice (TASC).

În cadrul acestui studiu actualizat privind sectoarele care utilizează intensiv DPI s-a constatat încă o dată că acestea fac parte integrantă din PIB, ocuparea forței de muncă și schimburile comerciale. În plus, rezultatele indică faptul că aportul acestor sectoare la economia europeană a crescut de la primul studiu. De asemenea, sectoarele care utilizează intensiv DPI par să fi făcut față mai bine crizei economice severe decât economia în ansamblu.

Acestea sunt constatări importante care servesc la evidențierea, încă o dată, a contribuției sectoarelor care folosesc intensiv DPI la prosperitatea și competitivitatea Europei. Având la dispoziție acest studiu actualizat, sperăm ca toți cititorii să poată valorifica aceste informații pentru a garanta soliditatea permanentă nu doar a sistemului nostru de proprietate intelectuală, ci și a economiei europene în cadrul căreia s-a constatat că acesta joacă un rol esențial.

António Campinos
Director executiv, EUIPO

Benoît Battistelli
Președinte, OEB

Echipa comună de proiect

EUIPO

Nathan Wajzman, economist-șef

Michał Kazimierczak, economist

Carolina Arias Burgos, economist

Adéla Dvořáková, stagiar

OEB

Yann Ménière, economist-șef

Ilja Rudyk, economist principal

Karin Terzic, asistent

Mulțumiri

În cursul elaborării prezentului raport au fost primite contribuții și date utile din partea Oficiului Comunitar pentru Soiuri de Plante (OCSP).

Oficiul pentru Statistică al Uniunii Europene, Eurostat, precum și Oficiile pentru Statistică din Franța, Germania, Spania și Regatul Unit au oferit o asistență valoroasă în completarea lacunelor din statisticile publicate.

Autorii sunt recunoscători, de asemenea, pentru observațiile cu privire la proiectul de raport primite de la Direcția Generală Piață Internă, Industrie, Antreprenoriat și IMM-uri a Comisiei Europene; Laurence Joly, Institut National de la Propriété Industrielle; dr. Christian Rammer, Centre for European Economic Research, Mannheim; dr. Ardith Spence, US Government Accountability Office; și prof. Beth Webster, Centre for Transformative Innovation, Universitatea din Swinburne.

Despre acest studiu

Una dintre misiunile Observatorului European al Încălcărilor Drepturilor de Proprietate Intelectuală („Observatorul”)¹ este de a furniza informații bazate pe dovezi privitoare la impactul, rolul și percepția publică a proprietății intelectuale în economia Uniunii Europene (UE). În vederea îndeplinirii acestui obiectiv, Observatorul derulează un program de studii socio-economice. În mod similar, Oficiul European de Brevete (OEB) urmărește sporirea gradului de conștientizare privind importanța economică și socială a sistemului de brevetare.

Prezentul raport, întocmit ca un proiect comun al EUIPO și al OEB și beneficiind de contribuții din partea altor oficii din domeniul proprietății intelectuale, a serviciilor Comisiei Europene și a organizațiilor internaționale, este al doilea studiu major rezultat din această colaborare, urmând primului studiu publicat de cele două oficii în 2013². Acesta urmărește să furnizeze o evaluare actualizată și credibilă a contribuției combinate a sectoarelor care utilizează intensiv diferitele tipuri de drepturi de proprietate intelectuală (DPI) la economia UE în ansamblu și la economiile statelor membre individuale.

Studiul acoperă o gamă largă de drepturi de proprietate intelectuală³—mărci, brevete, desene sau modele, drepturi de autor, indicații geografice (IG) și dreptul de proprietate asupra unui soi de plante (PVR)—și are în vedere o varietate de indicatori economici, în special produsul intern brut (PIB), ocuparea forței de muncă, comerțul exterior și salariile. Studiul nu face recomandări în materie de politici, întrucât acest lucru nu intră sub incidența sa. În schimb, furnizează informații care pot fi utilizate de factorii de decizie în activitatea lor și servește drept bază pentru a mări gradul de sensibilizare cu privire la proprietatea intelectuală în rândul cetățenilor europeni.

Studiul din 2013 a acoperit perioada 2008-2010. Prezentul studiu analizează perioada mai Srecentă 2011-2013. Pentru a asigura comparabilitatea celor două studii, a fost păstrată metodologia utilizată în 2013. Au fost aduse însă unele îmbunătățiri în ceea ce privește datele subiacente și metodologia. În special, acum sunt incluse și date referitoare la Croația; un al șaselea drept de proprietate intelectuală, PVR, a fost inclus în analiză, iar definiția sectoarelor care utilizează intensiv drepturile de autor a fost armonizată într-o mai mare măsură cu clasificarea general acceptată a OMPI.

În plus, având în vedere faptul că factorii de decizie și liderii în domeniul afacerilor din Europa și din afara acesteia pun un accent din ce în ce mai mare pe dezvoltarea de tehnologii pentru a face față schimbărilor climatice, a fost adăugat un capitol privind importanța economică a tehnologiilor de atenuare a schimbărilor climatice (TASC). În capitolul respectiv, este analizată în detaliu importanța economică a sectoarelor angajate în dezvoltarea de astfel de tehnologii pe baza datelor privind cererile de brevete depuse la OEB.

1 Observatorul a fost transferat către Oficiul pentru Armonizare în cadrul Pieței Interne (OAPI) în temeiul Regulamentului (UE) nr. 386/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 aprilie 2012 care a intrat în vigoare la 5 iunie 2012. OAPI a fost redenumit Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO) în urma intrării în vigoare a Regulamentului (UE) 2015/2424 la 23 martie 2016. Cu excepția referințelor bibliografice, în cadrul prezentului raport este utilizată noua denumire.

2 OAPI/OEB: „Intellectual property rights intensive industries: contribution to economic performance and employment in the European Union” [Sectoarele care utilizează intensiv drepturile de proprietate intelectuală: contribuția la performanța economică și la ocuparea forței de muncă în Uniunea Europeană], septembrie 2013.

3 Ar putea fi utilă o definiție mai clară a unor termeni referitori la proprietatea intelectuală utilizați în prezentul raport. „Proprietatea intelectuală” (PI) este de regulă, însă nu întotdeauna, un rezultat al inovării. Cu toate acestea, proprietatea intelectuală este un termen mai amplu decât termenul „drepturi de proprietate intelectuală” (DPI), întrucât include și alte tipuri de cunoaștere, cum ar fi secretele comerciale sau metodele comerciale. În acest studiu, termenul „drepturi de proprietate intelectuală” este utilizat pentru a face referire la cele șase drepturi cuprinse în analiză: brevete, mărci, desene sau modele înregistrate, drepturi de autor, indicații geografice și dreptul de proprietate asupra unui soi de plante.

Rezumat

Principalele constatări

- Sectoarele care utilizează intensiv DPI au generat 27,8 % din totalul locurilor de muncă în UE în perioada 2011-2013. În această perioadă, în medie, 60 de milioane de europeni au fost angajați în sectoarele care utilizează intensiv DPI. În plus, alte 22 de milioane de locuri de muncă au fost generate în sectoarele care furnizează produse și servicii sectoarelor care utilizează intensiv DPI. Luând în considerare și locurile de muncă indirecte, numărul total de locuri de muncă dependente de DPI crește la 82,2 milioane (38,1 %).
- În aceeași perioadă, sectoarele care utilizează intensiv DPI au generat peste 42 % din activitatea economică totală (GDP) în UE, în valoare de 5,7 mii de miliarde EUR. Acestea au reprezentat, de asemenea, cea mai mare parte a comerțului UE cu restul lumii și au generat un excedent comercial, contribuind astfel la echilibrarea comerțului exterior al UE.
- În sectoarele care utilizează intensiv DPI salariile sunt semnificativ mai mari decât în alte sectoare, cu o primă salarială cu 46 % mai mare decât în alte sectoare. Acest lucru este în concordanță cu faptul că valoarea adăugată per lucrător este mai mare în sectoarele care utilizează intensiv DPI decât în celelalte ramuri.
- Sectoarele care utilizează intensiv DPI s-au dovedit cele mai rezistente la criza economică. Compararea rezultatelor noului studiu cu cele ale studiului din 2013 arată că această contribuție relativă a sectoarelor respective la economia UE a crescut puțin între cele două perioade 2008-2010 (studiul din 2013) și 2011-2013 (studiul din 2016).
- Importanța economică a sectoarelor angajate în dezvoltarea tehnologiilor de atenuare a schimbărilor climatice (TASC) este analizată mai pe larg. Aceste sectoare reprezintă 1,2 % din ocuparea forței de muncă și 2,1 % din producția economică în UE. Acestea au generat un excedent comercial substanțial pentru UE și au reușit să-și crească contribuția la PIB în pofida unei scăderi ușoare a ocupării forței de muncă între cele două perioade, 2008-2010 și 2011-2013.

Sectoarele care utilizează intensiv DPI în economia UE

Sectoarele care utilizează intensiv DPI sunt definite⁴ ca fiind sectoarele care prezintă o utilizare peste medie a DPI per angajat comparativ cu alte sectoare care utilizează DPI. Astfel cum se arată în capitolele 6 și 7, aceste sectoare sunt concentrate în industria prelucrătoare, domeniul tehnologic și serviciile pentru întreprinderi.

Cu toate acestea, ar trebui subliniat faptul că aproape toate sectoarele utilizează drepturi de proprietate intelectuală într-o anumită măsură. Axându-se doar pe sectoarele care utilizează intensiv DPI, noul studiu prezintă doar acea parte a economiei europene la care drepturile de proprietate intelectuală contribuie cel mai mult⁵.

Contribuția sectoarelor care utilizează intensiv DPI la cei doi indicatori economici principali, ocuparea forței de muncă și producție, este sintetizată în tabelele 1 și 2⁶.

Rezultă că sectoarele care utilizează intensiv DPI au generat 27,8 % din totalul locurilor de muncă din UE în perioada 2011-2013, cu 21 % în sectoarele care utilizează intensiv mărcile, 12 % în sectoarele care utilizează intensiv desene sau modele, 10 % în sectoarele care utilizează intensiv brevete și procente mai mici în sectoarele care utilizează intensiv drepturi de autor, IG și PVR⁷. În această perioadă, în medie, 60 de milioane de europeni au fost angajați în sectoare care utilizează intensiv DPI, din totalul locurilor de muncă de aproximativ 216 milioane. În plus, alte 22 de milioane de locuri de muncă au fost generate în sectoarele care furnizează produse și servicii sectoarelor care utilizează intensiv DPI. Luând în considerare și locurile de muncă indirecte, numărul total de locuri de muncă dependente de DPI crește la 82,2 milioane (38,1 %).

În plus față de contribuția lor directă la ocuparea forței de muncă, sectoarele care utilizează intensiv DPI generează, locuri de muncă și în alte sectoare, care nu utilizează intensiv DPI, dar care le furnizează acestora produse și servicii ca intrări în procesele lor de producție. Folosind tabelele de intrări-ieșiri ale UE⁸, publicate de Eurostat, se poate calcula efectul indirect asupra ocupării forței de muncă în sectoarele care nu utilizează intensiv DPI. Rezultatul este sintetizat în tabelul 1, care prezintă o defalcare pe locuri de muncă directe și indirecte.

4 Vezi capitolul 5 privind „Metodologia”.

5 Ar trebui avut însă în vedere faptul că părți importante ale economiei, în special sectorul public, nu pot fi considerate ca utilizând intensiv DPI.

6 Pentru a reduce la minimum impactul datelor care lipsesc din statisticile economice și pentru a evita acordarea unei importanțe nejustificate unui anumit an, indicatorii economici au fost calculați ca medie pentru anii 2011-2013.

7 Contribuția totală a sectoarelor care utilizează intensiv DPI este mai mică decât suma contribuțiilor individuale ale sectoarelor care utilizează intensiv mărci, brevete, desene sau modele, drepturi de autor, PVR și IG, deoarece multe sectoare utilizează intensiv mai multe drepturi de proprietate intelectuală. Cu toate acestea, metodologia care stă la baza studiului garantează faptul că nu există o dublă contabilizare a contribuțiilor sectoarelor.

8 Tabelele de intrări-ieșiri arată fluxurile de produse și servicii între toate sectoarele economice.

Tabelul 1

Contribuția directă și indirectă a sectoarelor care utilizează intensiv DPI la ocuparea forței de muncă, media pentru perioada 2011-2013

Sectoare care utilizează intensiv DPI	Locuri de muncă (directe)	Pondere din totalul locurilor de muncă (directe)	Locuri de muncă (directe+indirecte)	Pondere din totalul locurilor de muncă (directe+indirecte)
care utilizează intensiv mărcile	45 789 224	21,2 %	65 486 334	30,3%
care utilizează intensiv desenele sau modelele	25 662 683	11,9%	38 673 508	17,9%
care utilizează intensiv brevete	22 268 215	10,3%	36 021 154	16,7%
care utilizează intensiv drepturi de autor	11 630 753	5,4%	15 240 509	7,1%
care utilizează intensiv IG	Nu este cazul	Nu este cazul	399 815	0,2%
care utilizează intensiv PVR	1 018 754	0,5%	1 220 410	0,6%
Toate sectoarele care utilizează intensiv DPI	60 032 200	27,8%	82 214 925	38,1%
Totalul locurilor de muncă în UE			215 808 033	

Notă: Ca urmare a suprapunerii utilizării drepturilor de proprietate intelectuală, suma cifrelor pentru DPI individuale depășește cifra totală pentru sectoarele care utilizează intensiv DPI.

Pe lângă ocuparea forței de muncă sectoarele care utilizează intensiv DPI contribuie la producția economică, astfel cum este măsurată de produsul intern brut (PIB). În ansamblu, peste 42 % din PIB-ul UE este generat în sectoare care utilizează intensiv DPI, sectoarele care utilizează intensiv mărcile reprezentând 36 %, cele care utilizează intensiv desene sau modele 13 %, sectoarele care utilizează intensiv brevete 15 %, sectoarele care utilizează intensiv drepturi de autor 7 %, iar sectoarele care utilizează intensiv IG și PVR procente mai mici. Capitolul 6 prezintă o defalcare mai detaliată a contribuțiilor sectoarelor respective la economiile naționale ale statelor membre ale UE.

Tabelul 2

Contribuția sectoarelor care utilizează intensiv DPI la PIB, media pentru perioada 2011-2013

	Valoare adăugată / PIB (milioane EUR)	Procent din PIB-ul total al UE
Sectoarele care utilizează intensiv mărcile	4 812 310	35,9%
Sectoarele care utilizează intensiv desene sau modele	1 788 811	13,4%
Sectoarele care utilizează intensiv brevete	2 035 478	15,2%
Sectoarele care utilizează intensiv drepturi de autor	914 612	6,8%
Sectoarele care utilizează intensiv IG	18 109	0,1%
Sectoarele care utilizează intensiv PVR	51 710	0,4%
Toate sectoarele care utilizează intensiv DPI	5 664 168	42,3%
PIB-ul total al UE		13 387 988

Notă: Ca urmare a suprapunerii utilizării drepturilor de proprietate intelectuală, suma cifrelor pentru DPI individuale depășește cifra totală pentru sectoarele care utilizează intensiv DPI.

Compararea rezultatelor noului studiu cu cele ale studiului din 2013 arată că în perioada 2011-2013 contribuția sectoarelor care utilizează intensiv DPI la economia UE a fost puțin mai mare decât în perioada 2008-2010. Comparația este însă complicată de faptul că între cele două perioade Sistemul european de conturi naționale și regionale din Uniunea Europeană (SEC) utilizat de Eurostat a fost actualizat. Actualizarea a avut drept efect creșterea contribuției la PIB a sectoarelor care utilizează intensiv DPI. În plus, definiția sectoarelor care utilizează intensiv drepturile de autor a fost modificată pentru a reflecta într-o mai mare măsură metodologia OMPI, ceea ce mărește, de asemenea, contribuția sectoarelor care utilizează intensiv DPI. În tabelul 3 cifrele pentru 2008-2010 au fost recalculat folosindu-se noul SEC 2010 și noua definiție a sectoarelor care utilizează intensiv drepturile de autor, pentru a ilustra impactul acestor modificări.

Tabelul 3
Compararea principalelor rezultate: studiul din 2013 vs. studiul din 2016

Contribuția sectoarelor care utilizează intensiv DPI	studiul din 2013 (inițial)	studiul din 2013 (noul SEC 2010, noua definiție a drepturilor de autor, PVR)	studiul din 2016
Locuri de muncă (directe)	25,9%	27,6%	27,8%
PIB	38,6%	42,1%	42,3%
Importuri	88,3%	<i>Nu s-a calculat</i>	85%
Exporturi	90,4%	<i>Nu s-a calculat</i>	93,2%

Prima coloană conține rezultatele raportate în studiul din 2013 pentru perioada 2008-2010. A doua coloană recalculează rezultatele din 2013 pentru aceeași perioadă, luând în considerare noile definiții contabile naționale, metodologia OMPI pentru drepturile de autor și includerea drepturilor de proprietate asupra soiurilor de plante. A treia coloană prezintă rezultatele noului studiu (pentru perioada 2011-2013) și este, prin urmare, direct comparabilă cu a doua coloană.

Astfel, inclusiv după luarea în considerare a efectelor revizuirilor statistice, contribuția sectoarelor care utilizează intensiv DPI a crescut între cele două perioade, 2008-2010 (studiul din 2013) și 2011-2013 (studiul din 2016).

De asemenea, există indicii conform cărora, pe durata crizei economice, rata de ocupare a forței de muncă în sectoarele care utilizează intensiv DPI a rezistat semnificativ mai bine decât rata globală de ocupare a forței de muncă. Numărul total de locuri de muncă în UE a scăzut de la 219,6 milioane în 2008-2010 la 215,8 milioane în 2011-2013, o scădere de 1,7 %, în timp ce numărul locurilor de muncă în sectoarele care utilizează intensiv DPI a scăzut de la 60,6 milioane la 60,0 milioane sau cu 1 %. În termeni relativi, scăderea numărului de locuri de muncă în sectoarele care utilizează intensiv DPI a fost considerabil mai mică decât scăderea înregistrată în numărul total de locuri de muncă.

Având în vedere că 42,3 % din PIB (valoare adăugată) în economie și 27,8 % din locurile de muncă sunt generate de sectoarele care utilizează intensiv DPI, valoarea adăugată per angajat este mai mare în aceste sectoare decât în restul economiei. Teoria economică sugerează că, în condițiile în care toate celelalte elemente sunt egale, sectoarele în care lucrătorul mediu produce mai multă valoare adăugată sunt susceptibile să plătească lucrătorilor salarii mai mari decât alte sectoare. Prin urmare, este de interes să se examineze dacă această valoare adăugată este reflectată în salariile relative din sectoarele care utilizează intensiv DPI.

Salariile din sectoarele care utilizează intensiv DPI sunt, într-adevăr, mai mari decât în sectoarele care nu utilizează intensiv DPI. Salariul mediu săptămânal în sectoarele care utilizează intensiv DPI este de 776 EUR, comparativ cu 530 EUR în sectoarele care nu utilizează intensiv DPI – o diferență de 46 %. Această „primă salarială” este de 31 % în sectoarele care utilizează intensiv IG, 38 % în cele care utilizează intensiv desenele sau modelele, 48 % în sectoarele care utilizează intensiv mărcile, 64 % în sectoarele care utilizează intensiv drepturile de autor și 69 % în sectoarele care utilizează intensiv brevetele.

Tabelul 4
Costurile medii de personal în sectoarele care utilizează intensiv DPI, 2013

Sectoare care utilizează intensiv DPI	Costurile medii de personal (EUR/săptămână)	Primă (comparativ cu sectoarele care nu utilizează intensiv DPI)
care utilizează intensiv mărcile	783	48%
care utilizează intensiv desenele sau modelele	732	38%
care utilizează intensiv brevete	895	69%
care utilizează intensiv drepturi de autor	871	64%
care utilizează intensiv IG	692	31%
care utilizează intensiv PVR*	Nu este cazul	Nu este cazul
Toate sectoarele care utilizează intensiv DPI	776	46%
Sectoarele care nu utilizează intensiv DPI	530	
Toate sectoarele (incluse în SBS**)	629	

*Nu s-a calculat din cauza lipsei statisticilor referitoare la salarii pentru agricultură

**Statistici structurale de întreprinderi publicate de Eurostat

Comparativ cu situația din 2010 (astfel cum a fost raportată în studiul din 2013), prima salarială a crescut în ansamblu, de la 41 % la 46 %, reflectând creșterile primelor salariale din sectoarele care utilizează intensiv brevete, mărci și desene sau modele.

De asemenea, este examinat rolul jucat de sectoarele care utilizează intensiv DPI în comerțul exterior al UE. Cea mai mare parte a comerțului UE are loc în sectoare care utilizează intensiv DPI. La prima vedere, ar putea părea surprinzător faptul că un procent atât de mare de schimburi comerciale utilizează intensiv DPI. Acest lucru este valabil deoarece chiar și sectoarele producătoare de bunuri, cum ar fi cel energetic, utilizează intensiv DPI¹⁰, în timp ce numeroase activități care nu utilizează intensiv DPI sunt, de asemenea, necomerciale¹¹. Din acest motiv, 86 % din importurile UE constau în produse ale sectoarelor care utilizează intensiv DPI. Un procent chiar mai mare însă din exporturile UE, de 93 %, este reprezentat de sectoarele care utilizează intensiv DPI.

Pe ansamblu, UE a înregistrat în 2013 un deficit comercial global de aproximativ 42 de miliarde EUR sau 0,3 % din PIB. În schimb a avut un excedent comercial de 96 de miliarde EUR cu restul lumii în sectoarele care utilizează intensiv DPI. Aceasta este o îmbunătățire evidentă comparativ cu situația înregistrată în urmă cu trei ani, astfel cum a fost raportată în studiul din 2013. În 2010, UE a înregistrat un deficit comercial în sectoarele care utilizează intensiv DPI de 126 de miliarde EUR.

Tabelul 5 sintetizează schimburile comerciale în sectoarele care utilizează intensiv DPI, pe baza datelor din 2013¹².

10 Ambele sectoare cuprinse în diviziunea NACE 06 (Extracția țigăiului și a gazelor naturale) utilizează intensiv brevete.

11 Printre exemple se numără sectoarele de servicii, cum sunt cele incluse în diviziunea NACE 86 (Activități pentru sănătatea umană) sau 96 (Alte reparații de calculatoare, de articole personale și de uz gospodăresc). Astfel de servicii sunt, în general, consumate la locul de producție.

12 Ca și în cazul calculului referitor la ocupare și PIB, suma cifrelor pentru drepturile de proprietate intelectuală individuale nu este egală cu cifra globală pentru sectoarele care utilizează intensiv DPI din cauză că numeroase sectoare utilizează intensiv mai multe drepturi de proprietate intelectuală. Cu toate acestea, metodologia care stă la baza studiului garantează faptul că nu există o dublă contabilizare a contribuțiilor sectoarelor.

Tabelul 5
Comerțul exterior al UE în sectoarele care utilizează intensiv DPI, 2013

	Exporturi (milioane EUR)	Importuri (milioane EUR)	Exporturi nete (milioane EUR)
Sectoarele care utilizează intensiv mărcile	1 275 472	1 261 002	14 470
Sectoarele care utilizează intensiv desene sau modele	945 084	701 752	243 332
Sectoarele care utilizează intensiv brevete	1 231 966	1 157 909	74 057
Sectoarele care utilizează intensiv drepturi de autor	119 554	102 389	17 165
Sectoarele care utilizează intensiv IG	12 923	1 335	11 588
Sectoarele care utilizează intensiv PVR	5 065	5 369	-304
Total sectoare care utilizează intensiv DPI	1 605 516	1 509 099	96 417
Sectoarele care nu utilizează intensiv DPI	117 561	256 048	-138 487
TOTALUL SCHIMBURILOR COMERCIALE ALE UE	1 723 077	1 765 147	-42 069

Notă: Ca urmare a suprapunerii utilizării drepturilor de proprietate intelectuală, suma cifrelor pentru DPI individuale depășește cifra totală pentru sectoarele care utilizează intensiv DPI.

Îmbunătățirea balanței comerciale a UE este explicată de creșterea cu 27 % a exporturilor în perioada 2010-2013, în timp ce importurile au crescut cu doar 15 % în aceeași perioadă. Pentru sectoarele care utilizează intensiv DPI, exporturile au crescut cu 30 %, în timp ce importurile au crescut cu 11 %. Sectoarele care utilizează intensiv desene sau modele prezintă cea mai mare creștere a exporturilor nete și sunt sectoarele cu cel mai mare excedent comercial.

O analiză mai atentă a activității sectoarelor care utilizează intensiv DPI în cadrul pieței unice a UE arată o diviziune a muncii între statele membre ale UE. Țări ca Austria, Belgia, Danemarca, Finlanda, Franța, Germania, Italia, Luxemburg, Malta, Țările de Jos și Suedia se situează peste media UE în ceea ce privește crearea de DPI per angajat. Sectoarele care utilizează intensiv DPI din alte state membre ale UE, cum ar fi Ungaria, România, Republica Cehă, Slovacia și Irlanda, au un procent mare de locuri de muncă atribuite unor societăți cu sediul în alte țări. Pe ansamblu, 20,5 % din locurile de muncă din UE în sectoarele care utilizează intensiv DPI sunt generate în filiale ale societăților străine, majoritatea lor provenind dintr-o altă țară UE. Acest procent este chiar mai mare în sectoarele care utilizează intensiv mărci, desene sau modele și brevete.

Tabelul 6

Procentul locurilor de muncă atribuite societăților străine din sectoarele care utilizează intensiv DPI, 2011-2013, media UE

Sectoare care utilizează intensiv DPI	Procentul UE	Procentul non-UE	Procentul extern total
care utilizează intensiv mărci	11,6%	8,9%	20,5%
care utilizează intensiv desene sau modele	13,2%	9,4%	22,7%
care utilizează intensiv brevete	14,4%	11,5%	25,8%
Toate sectoarele care utilizează intensiv DPI	11,8%	8,7%	20,5%

Notă: O societate „străină” este o societate cu sediul într-o altă țară.

În ultimul rând, datele referitoare la brevete sunt utilizate pentru a identifica sectoarele care sunt active în tehnologiile de atenuare a schimbărilor climatice (TASC), care prezintă o importanță deosebită pentru economia UE. Pe ansamblu, 5,9 % din numărul total de brevete europene analizate s-au referit la TASC în perioada 2004-2008, iar acest procent a crescut la peste 9 % până în 2013. Sectoarele care utilizează intensiv TASC reprezintă 1,2 % din ocuparea forței de muncă și 2,1 % din producția economică în UE. Performanța acestora între cele două perioade, 2008-2010 (studiul din 2013) și 2011-2013 (studiul din 2016), a depășit cu mult performanța economică globală a sectoarelor europene. Sectoarele care utilizează intensiv TASC au reușit să-și crească contribuția la PIB, înregistrând doar o mică scădere a ocupării forței de muncă în perioada 2011-2013. Acest grup de sectoare joacă, de asemenea, un rol important în comerțul exterior al UE. În 2013, acestea au generat un excedent comercial substanțial de peste 102 miliarde EUR pentru UE. Aceste cifre reprezintă un subset al sectoarelor care utilizează intensiv brevete și, prin urmare, sunt deja incluse în cifrele globale prezentate în tabelele de mai sus.

Metodologie și date

Metodologia de bază a noului studiu este aceeași ca metodologia utilizată în studiul din 2013. Cu toate acestea, pentru ca prezentul raport să fie de sine stătător, o mare parte din acesta, în special capitolul 5 și apendicele 11, este dedicată documentării metodologiei care stă la baza studiului, din două motive principale:

- 1) Având în vedere complexitatea tratării unei cantități mari de date din 28 de state membre, cuprinsă în mai multe baze de date mari, a fost necesară o metodologie nouă și sofisticată de corelare a datelor
- 2) Din considerente de transparență, a fost important să se furnizeze o descriere cât mai amănunțită a metodologiei.

O altă trăsătură distinctivă a noului studiu o reprezintă marea varietate a bazelor de date și a altor surse de date utilizate pentru stabilirea sectoarelor care utilizează intensiv DPI și pentru analizarea contribuției lor la ocuparea forței de muncă, PIB și alți indicatori economici. O listă completă este prezentată în capitolul 4.

În plus, acolo unde a fost necesar s-au utilizat date sectoriale din țări terțe, în special în legătură cu estimarea comerțului cu produse cu indicație geografică.

Pentru a stabili sectoarele care utilizează intensiv DPI, bazele de date ale registrelor EUIPO, OEB și OCSP au fost corelate cu baza de date comercială ORBIS¹³. Baza de date corelată rezultată conține date privind aproximativ 240 000 de societăți, inclusiv numărul de mărci UE, desene sau modele comunitare

13 ORBIS este o bază de date cu informații financiare privind societățile europene, furnizată de Bureau van Dijk și bazată pe datele obținute din înregistrările societăților în registrele comerțului sau în registre similare în diferitele țări. Aceasta include date privind toate societățile, indiferent dacă sunt sau nu cotate la bursă (lucru valabil, de regulă, în cazul IMM-urilor).

înregistrate, brevete și protecția comunitară a soiurilor de plante solicitate de fiecare societate și acordate ulterior, împreună cu clasificarea pe sectoare și diferite variabile financiare și economice pentru fiecare dintre acestea, furnizând un set de date care poate fi folosit în studii viitoare mai detaliate.

Folosind această bază de date, a fost calculat numărul de mărci, desene sau modele, brevete și PVR per angajat pentru fiecare sector, iar sectoarele care s-au situat peste medie conform acestei măsurători au fost considerate ca utilizând intensiv DPI. Acest calcul a fost efectuat la nivelul UE și nu s-a ținut cont de înregistrările naționale efectuate de societăți în baza de date. Această abordare, parțial impusă de limitările în materie de date, este justificată însă de ipoteza conform căreia un sector definit ca utilizând intensiv DPI pe baza înregistrării de către acesta a drepturilor de proprietate intelectuală la nivelul UE ar fi considerat, de asemenea, ca utilizând intensiv DPI în cazul în care ar fi incluse și drepturile de proprietate intelectuală naționale per angajat¹⁴.

O ipoteză fundamentală care stă la baza metodologiei utilizate în noul studiu este că gradul de utilizare intensivă a DPI de către un sector reprezintă o caracteristică intrinsecă a sectorului respectiv, indiferent de locul în care se află¹⁵. În evaluarea contribuției fiecărui sector la economie, se măsoară numărul de locuri de muncă și PIB-ul generat de sectorul respectiv în fiecare stat membru și în UE, și nu proveniența DPI subiacente.

De exemplu, dacă o companie de automobile cu sediul în țara A construiește o unitate de asamblare în țara B, locurile de muncă și valoarea adăugată creată în consecință revin economiei din țara B. Prin urmare, doar pe baza contribuțiilor la nivel de țară ale sectoarelor care utilizează intensiv DPI nu se poate trage concluzii cu privire la cât de inovatoare este o anumită țară. În exemplul de mai sus, contribuția mai mare a sectoarelor care utilizează intensiv brevete din țara B este rezultatul deciziilor de amplasare a producției de vehicule, însă activitatea de cercetare și dezvoltare subiacentă este posibil să fi fost efectuată în țara A sau chiar într-o altă țară.

Pentru a clarifica acest aspect, capitolul 8 indică țările din care provin brevetele, mărcile, desenele sau modelele și PVR din baza de date utilizată pentru noul studiu și prezintă statistici privind ponderea locurilor de muncă din sectoarele care utilizează intensiv DPI din fiecare stat membru care sunt create în societăți cu sediul în alt stat membru sau în afara UE.

În ceea ce privește sectoarele care utilizează intensiv drepturile de autor, metodologia OMPI a fost aplicată într-o mai mare măsură decât în studiul din 2013. Pentru a obține comparabilitatea cu un studiu anterior publicat de United States Patent and Trademark Office (USPTO), doar un subset al sectoarelor considerate de OMPI ca utilizând intensiv drepturile de autor a fost inclus în respectivul studiu anterior (rezultatele obținute pe baza metodologiei complete a OMPI au fost prezentate într-o anexă). În schimb, în noul studiu, clasificarea OMPI este aplicată într-o mai mare măsură, astfel încât, pe lângă sectoarele clasificate de OMPI ca fiind „sectoare principale care utilizează drepturile de autor”, sunt incluse și o serie de sectoare „parțial dedicate”, și anume cele în care cel puțin 20 % din valoarea lor adăugată poate fi atribuită unor activități legate de drepturi de autor¹⁶. Efectul net constă în faptul că numărul de sectoare care utilizează intensiv drepturi de autor a crescut cu 46 (de la 33 în studiul din 2013 la 79 în noul studiu), în timp ce numărul total de sectoare care utilizează intensiv DPI a crescut cu 21, de la 321 în studiul anterior la 342 în noul studiu. Metodologia pentru sectoarele care utilizează intensiv drepturi de autor este explicată în detaliu în secțiunea 5.6.

În mod similar, datorită caracterului specific al IG și PVR și indisponibilității unor date statistice dezagregate la nivel european, a fost necesar ca cele două drepturi de proprietate intelectuală să fie analizate prin metodologii adaptate, descrise în secțiunea 5.7, și respectiv, secțiunea 5.8.

14 Această ipoteză a fost menținută din considerente de comparabilitate cu studiul din 2013. Cu toate acestea, aspectul legat de drepturile naționale versus drepturile la nivelul UE ar putea fi abordat în studii viitoare pentru a examina dacă includerea drepturilor naționale ar genera rezultate diferite.

15 Excepția o reprezintă IG, care sunt analizate pentru fiecare țară în parte.

16 Valoarea adăugată totală în aceste sectoare este ajustată utilizând factorii OMPI pentru a exclude activitățile care nu sunt legate de drepturile de autor.

www.epo.org/ip-intensive-industries
www.euipo.europa.eu/ipcontribution

www.epo.org
www.euipo.eu

